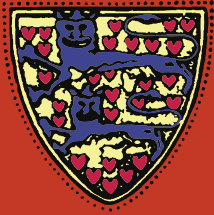

1264

THYRAS VOLD

UDGIVET AF SLESVIG-LIGAEN

101. årgang nr. 2

2. halvår 2022

Nummer 919

Tag på opdagelse i Sydslesvig!

Kun få hundrede meter fra det hektiske liv i grænseboderne findes denne romantiske og rolige lille by, Kobbermølle, der emmer af historie.

Kære medlemmer af Slesvig-Ligaen og læsere af Thyras Vold

v/ *Horst-Werner J. Knüppel*

Vi nærmer os jul og dermed også sidste kalenderblad for året 2022. Inden længe tager vi hul på et nyt år, som sikkert vil være fyldt med mange spændende udfordringer og muligheder. Når vi siger farvel til et gammelt år, kan det ikke undgås, at der lige kigges tilbage på året, der er gået. Hvad var godt, og hvad burde have været taklet anderledes? Ser vi bagud, er det altid nemmere at finde fejl og mangler. Sådan vil det være, og blot vi alle lærer af de erfaringer, der er gjort og handler derefter fremadrettet, vil vi fremover komme til at få det bedre med hinanden.

I Slesvig-Ligaen kan vi se tilbage på et år, hvor foreningens arbejde kunne planlægges uden hensyn til forhindringer eller restriktioner. Lidt bekymrende er det, at vi oplever stor uro på de finansielle markeder. Da vores økonomiske støtte til mindretallet i Sydslesvig er afhængigt af det afkast, vi kan generere, håber vi, at der snart kommer ro på. For os alle er det vigtigt, at erhvervslivet igen kommer til at opleve stabile vilkår, så samfundets mange udfordringer kan løses i samarbejde på tværs af landegrænser.

I Sydslesvig blev 2022 også året, hvor mindretallet vendte tilbage til de traditionelle årsmøder med lokale arrangementer i hele Sydslesvig fredag og lørdag samt friluftsmøderne i Flensburg, Slesvig og Husum. En festlig weekend, hvor Dannebrog blev hejst og stod flot på en næsten skyfri himmel. Denne festweekend var der set frem til fra såvel det danske og frisiske mindretal i Sydslesvig og moderlandet Danmark. Efter et par år med aflysninger og stærkt begrænsede arrangementer, kunne vi igen, på tværs af generationer, samles for at udveksle hilsener, lytte til opbyggelige taler og dykke ned i den

danske sangskat. Årsmødemottoet for 2023 er netop offentliggjort – “Frivillig – fordi jeg ikke kan lade være!”. I 2023 afholdes årsmøderne i dagene fra den 9. juni til den 11. juni 2023.

Året bød også på en nyhed, som forhåbentlig vil blive til en tradition. Motionsløbet, Løveløbet, med startsted forskellige steder i Sydslesvig samlede folk fra mindretallet og Danmark. Et flot initiativ, der blev taget godt imod fra såvel ældre som unge. Der kunne vælges mellem tre forskellige rutelængder, og det betød, at hver enkelt kunne booke en passende udfordring. Med startsteder rundt omkring i Sydslesvig gav Løveløbet deltagerne en gylden mulighed for at opleve landsdelen på en ny måde. Således var det ikke kun naturoplevelser, men også kultur- og seværdigheder der kunne nydes på ruten. En dejlig nyskabelse, som også vil være på programmet i 2023.

De sidste måneder har Flensburg Avis brugt en del spalteplads på en række negative toner i mindretallet. Det gør ondt, når der ikke kan findes en positiv måde at samarbejde på i mindretallets organisationer og på tværs af disse. Det burde være muligt at finde et forum, hvor der fordomsfrit kan drøftes problemer og udfordringer og så i fællesskab finde frem til en god løsning for alle parter.

Når der i Flensburg Avis berettes om en usund ledelseskultur i Skoleforeningen for Sydslesvig, må det være den bundne opgave at sætte sig sammen for at analysere forholdene i dialogen mellem direktionen/forvaltningen og skolerne/dagtilbuddene. I denne dialog er der mulighed

for at samarbejde med såvel Lærerforeningen, Lederforeningen, Driftsrådet samt Skoleforeningens Styrelse. Målet må være, at mindretallets store arbejdsplads udvikles til gavn for mindretallets børn og elever.

Strukturdebatten har vi fulgt med stor interesse i Slesvig-Ligaen. På SSF's Landsmøde forleden konkluderede SSF's formand Gitte Hougaard-Werner, som også beklæder formandsstolen i Samrådet, at holdningerne i de enkelte foreninger, organisationer og institutioner ligger meget langt fra hinanden. Så enten skal der sættes turbo på en grundlæggende forandring/fornyelse, eller også skal debatten droppes én gang for alle. Fra SSF's side blev strukturdebatten lagt i graven. En debat, der ikke flytter sig ud af stedet, er ikke konstruktiv og bidrager kun til at grave dybere grøfter. Delegerede til landsmødet gav udtryk for, at udfordringerne jo ikke er blevet løst, og der allerede i "morgen" vil være behov for at tage fat på strukturdiskussionen igen. Må de danske organisationer, foreninger og institutioner bruge modningstiden til at finde en ramme for et godt og konstruktivt samarbejde.

Slutteligt har diskussionen omkring SdU's beslutning om at indstille støtten til IF-Tønning fyldt avisens spalter og været emne på avisens lederplads. Årsagen til SdU's beslutning skyldes, at IF-Tønning ikke er dansk nok, og det danske sprog ikke er det fremherskende i foreningen. Var det ikke repræsentanter i SdU, der for omkring et år siden ønskede sig et mindre danske mindretal? Jeg tænker, at SdU har siddet trykt i Flensborg og glemt en vigtig parameter, hvad angår foreningsudvikling og ungdomsarbejde. I mine små ti aktive år i Sydslesvig har jeg været vidende om, at mange foreninger kæmper med næb og kløer for at skaffe trænere til såvel ungdoms- og seniorarbejdet. Jeg er sikker på, at foreningerne med kyshånd vil tage imod træneremner med dansk baggrund eller danske sprogkundskaber, men de findes kun i et meget

begrænset omfang. Jo længere man kommer fra Flensborg, jo sværere bliver denne opgave. Det ene er at tale dansk, det andet er at skrive sproget. I mine år i Sydslesvig har jeg indtil flere gange måttet træde til for at sikre den danske udgave af diverse breve og opslag. Har man ikke den fornødne sikkerhed med skriftsproget, vil man da ikke udstilles offentligt. Såfremt SdU havde haft en effektiv ungdomstræneruddannelse efter dansk mønster, ville flere af de unge fra de danske skoler kunne have løftet opgaven rundt omkring i Sydslesvig. Nu er det IF-Tønning, der er fokus på, men problemet findes i hele Sydslesvig – også i Flensborg.

Når jeg slår op i avisen, så har de negative toner været dominerende i en periode; men der foregår mange steder i landsdelen et stort og solidt arbejde til gavn for såvel børn og unge samt den ældre generation. Der er mange, der ihærdigt arbejder på at planlægge og gennemføre aktiviteter og sikre sammenhængskraften i mindretallet. Der skal lyde en stor tak til de mange aktive personer i mindretallet, der gang på gang stiller sig til rådighed. Uden dem ville mindretallet med stor hast forsvinde i store dele af Sydslesvig.

Som nævnt i sidste udgave af Thyra Vold, har vi i Slesvig-Ligaen besluttet at starte en "landsindsamling" til fordel for mindretalsarbejdet i Svansø. Jeg håber, at I tager godt imod vores opfordring og gøre brug af den indlagte folder. I kan læse lidt mere om de udfordringer, mindretallet har på halvøen i denne udgave af Thyra Vold.

Jeg ønsker alle læserne en rigtig hyggelig adventstid, en god jul samt et godt nytår.

Horst-Werner J. Knüppel

AKTUEL KOMMENTAR

ved
Anne-Margrete Jessen

Det gør mig ret bekymret, at Dansk Spejderkorps Sydslesvig ikke kunne finde to spejderledere, der ville lade sig opstille som spejderchefer, da korpset afholdt sit korpstrådsmøde den 29. oktober. Spejdercheferne Hannes Dau og Brian Nielsen valgte at stoppe som spejderchefer efter 6 års lederskab af vores hæderkronede korps. De skal have stor tak for deres indsats.

Hvad nu? Ja, Det er et godt spørgsmål, for man kan naturligvis håbe på, at der pludselig er en leder, der siger, at han/hun gerne vil tage over. Vi skulle jo gerne have både en kvindelig og en mandlig spejderchef, så både pigers og drenge tarv kan varetages af både det ene og det andet køn.

Det er en stor opgave at være spejderchef for Sydslesvig som del af alle de danske spejderkorps. Man skal deltage i mange møder, og det betyder mange rejser ud over alt det, man skal tage sig af lokalt i selve Sydslesvig. Det er et stort ansvar og en meget stor arbejdsbyrde at overtage, og det er nok der, problemet ligger. Der skal f.eks. skrives protokoller, der skal ansøges om penge, der skal uafbrudt tages stilling til både det ene og det andet, og det kan være problematiske sager, og der er så mange andre ting, der skal træffes beslutning om.

Der er faktisk nok arbejde til en lønnet halvdagsstilling at være spejderchef, ja faktisk en heldagsstilling, hvis det var erhvervslivet, det drejede sig om. Og så bliver man jo også helt uundgåeligt yderligere offer for kritik hele tiden, så det er forståeligt nok ikke let at finde en ny spejderchef og slet ikke at finde to spejderchefer.

Det er jo ikke kun Dansk Spejderkorps Sydslesvig der har disse problemer med at finde en eller to frivillige topledere eller bare ganske almindelige frivillige medlemmer af en bestyrelse i denne tid.

Hvordan kan det for eksempel være, at en så stor by som Flensborg kun har to regulære ungdomsforeninger, der hedder Sporskifte Ungdomsforening og Tarup Ungdomsforening, der begge er placeret i hver sin bydel. Der burde da være potentiale til så mange flere ungdomsforeninger, især når man tænker på, at Flensborg har 5 danske skoler.

Der skal ildsjæleledere til for at kunne give børn en så pragtfuld, fed spejderoplevelse.

Der burde være mulighed for, at byen kunne have mindst tre florerende ungdomsforeninger. Ser man på SSF/SSW-distrikterne i hele Sydslesvig, så ser det heller ikke for godt ud. Det er problematisk at finde nye bestyrelsesmedlemmer for mange distrikter, både for SSW's og for SSF's vedkommende. Dermed være ikke sagt, at der ikke udføres et brandgodt foreningsarbejde af dem, der er der, men det ser skidt ud med henblik på en fornyelse og foryngelse af bestyrelsesmedlemmerne sådan generelt set. Og sådan går det ikke kun i det danske mindretal. Det er en tendens, der ses alle vegne, også i flertalsbefolkningens foreninger. Jeg synes altid, at det er en dårlig idé at sammenlægge distrikter. Det er jo lige så svært at finde en bestyrelse til et sammenlagt distrikt, og nærheden til de enkelte medlemmer vil blive forringet. Den sidste sammenlægning skete for kort tid siden, da SSF Distrikterne Husum og Ejdersted blev sammenlagt. Om det nu vil gavne medlemstallet og øge tilbuddene, må vi se. Vi må håbe det bedste.

Situationen for det danske mindretals foreningsliv i det tyndt beboede Ejdersted er problematisk, da der kun er én skole, nemlig Uffe-Skolen I Tønning og to børnehaver - børnehaven i Tønning og børnehaven i Garding - og det er et stort område, der skal dækkes.

FDF i Tønning er desværre nedlagt. Den førhen så florerende gruppe er nedlagt grundet mangel på ledere.

Men det danske mindretal har bare så nødvendigt brug for sit foreningsliv!

Love og forordninger, uddannelseskrav, pædofiattester, der hele tiden skal fornys, krævende forældre og medlemmer og andet, er jo ikke ligefrem det, der får folk til at melde sig som frivillige ledere.

Før i tiden forpligtede man lærere og pædagoger i Dansk Skoleforening for Sydslesvig til at tage del i foreningslivet i det folkelige arbejde. Det er ikke just det, der står på dagsordenen lige nu, og det er der mange forklaringer på, som ikke er relevante for vores problem, for lærerne har ikke mere disse forpligtelser. Vi kan ikke mere kræve af de ansatte i Skoleforeningen, at de skal gøre en indsats for det folkelige danske arbejde

i Sydslesvig, både for arbejdet med børnene og for arbejdet med de voksne.

Lige for tiden er der uenighed i Det Sydslesvigske Samråd om både det ene og det andet og det for åbent tæppe. Det er så nedslående! Hovedårsagen for uenighederne er debatten om en ny fælles struktur for samarbejdet foreningerne og organisationerne imellem. Det er vel i allerhøjeste grad også et spørgsmål om indflydelse og penge, men jeg synes, at man glemmer, at der også er noget, der hedder sammenhold, gejst og ånd, ildsjælesind.

Uden gejst og ånd for det danske arbejde i Sydslesvig kommer vi ikke videre, men måske kan man lette bestyrelserne med det praktiske som regnskabsføring. Der er mange faldgruber. Er lederne godt nok forsikrede, er de godt nok uddannede, burde de have en løbende uddannelse alle sammen?

Burde de måske have et lille vederlag for deres indsats? I sportsforeningene er det kotyme. Burde lederarbejdet ligefrem lønnes?

Det er i hvert fald tanker, man burde tænke, for der kræves meget af en frivillig leder, der også risikerer at kunne komme galt afsted i en verden, hvor der er lovgivning for alt og krævementaliteten er stor hos mange.

Det kan betale sig og det er nødvendigt at gå i tænkeboks med henblik på, hvordan man kan styrke det danske foreningsliv i Sydslesvig, og der må SSF og SdU gå sammen. Man må undersøge, hvordan godtgående foreninger klarer sig. Måske kan man lære af dem.

Skal man bruge reklameverdenen til at finansiere foreningsarbejdet?

Sportsforeningerne gør det jo. Uden penge kommer man jo ikke langt i foreningsarbejdet.

Vi er i gang med en strukturdebat, men jeg ville nu også gerne have en strategi-debat sat i gang. Gode idéer efterlyses! For alt koster penge, men først skal de gode idéer frem, og først **så** skal vi finde ud af, hvad der er muligt.

Men vi skal have **mod på mere**, der var spejdernes slogan i 2007.

Ami Jessen

Landsmøde i Slesvig-Ligaen 2022 - referat

Slesvig-Ligaens Landsmøde lørdag den 17. september 2022 i Det Danske Hus i Sporskifte

1. Valg af dirigent

Peter Olesen Møller, Egernførde blev valgt.

2. Valg af protokolfører og 2 stemmetællere

Protokolfører: Horst-Werner J. Knüppel

Stemmetællere: Herdis Nielsen og Leif Volck Madsen

3. Formandens beretning:

- Formanden indledte beretningen med at udtrykke sin glæde over en pandemi, der ikke længere sætter de store begrænsninger, men desværre er afløst af det, der kan være lige så ødelæggende: En krig i Europa.
- Ultimo 2021 lykkedes det at afholde et dobbelt uddelingsmøde på Flensborg Avis, hvor Slesvig-Ligaens Legat for såvel 2020 og 2021 også blev overrakt.
- I foråret 2023 planlægges der en dagstur med et kulturelt og politiske indhold til Sydslesvig.
- Slesvig-Ligaens 100-års jubilæumsbilleder er nu klar til at finde deres "hjem" i Sydslesvig. Ligaen er i dialog med institutioner, der glæder sig til at vise Slesvig-Ligaens indsats i Sydslesvig igennem mere end 100 år.
- Formanden nævnte strukturdebatten, men i Slesvig-Ligaen kan der ikke umiddelbart spores en fælles vilje til at bøj sig mod hinanden. Med interesse følges næste skridt frem mod en fælles løsning på udfordringen.
- I beretningen blev SSWs flotte valg til forbundsdagen og landdagen kommenteret.
- Slesvig-Ligaen blev ved De Danske Årsmøder i 2022 repræsenteret ved formanden samt næstformand i Slesvig-Ligaen, Gunnar Hattesen.
- Selvom Slesvig-Ligaen i det forgangne år har fået nye medlemmer, kan det ikke opveje de dødsfald, vi har måttet registrere. Vi kan stadig glæde os over, at vores medlemmer er trofaste og vedholdende støtter Slesvig-Ligaens arbejde i Sydslesvig.

Beretningen kan læses i sin helhed i Thyras Vold Nr. 919.

4. Fremlæggelse af foreningens regnskab (Bilag 1) til godkendelse, samt fremlæggelse af fondens regnskab (Bilag 2). – Regnskaberne er trykt i Thyras Vold Nr. 918

- Kasserer Jens Hønholt fremlagde det reviderede regnskab, som viste et underskud på 71.480 Kr. Egenkapitalen udgør 632.651 Kr.
- Regnskabet blev énstemmigt vedtaget af landsmødet.
- Fonden uddelte i 2021 midler for såvel 2020 og 2021. Der blev uddelt i alt 235.000 Kr. til foreninger, organisationer og institutioner. Fondens egenkapital udgør ultimo 2021 i alt 4.343.688 Kr.
- Fondens regnskab blev énstemmigt vedtaget.

5. Fremlæggelse af det kommende års driftsbudget til godkendelse

- Bestyrelsen foreslår et uændret kontingent for 2023.
- Driftsbudgettet blev godkendt énstemmigt

6. Valg af bestyrelsesmedlem – på valg er:

- Horst-Werner J. Knüppel
- Hans Jørgen Lych Larsen
- Anne Oesterle

Ovennævnte tre personer blev genvalgt for 2 år.

7. Valg af to suppleanter – på valg er:

- Kerstin Pauls og Finn Limbrecht
- Ovennævnte to personer blev genvalgt.

8. Valg af statsautoriseret revisor/registreret revisor

- Bestyrelsen foreslår genvalg af EY – Ernst & Young P/S, 6400 Sønderborg
- EY – Ernst & Young blev genvalgt

9. Behandling af indkomne forslag

- Intet

10. Eventuelt

- Under evt. blev der overbragt en hilsen fra SSF Svansø
- Drøftelse af Slesvig-Ligaens to 100-års jubilæumsbilleder.

Slesvig-Ligaen - Landssmøde 2022

Beretning 2022 af formand: Horst-Werner J. Knüppel

Endnu et år er gået, og vi kan endnu engang byde velkommen til landsmøde. Heldigvis er Landsmødet 2022 ikke fyldt med masser af de begrænsninger, vi i to år har været ramt af. Kan vi lige nu se lidt lysere på den pandemi, der i to år har hærget, er samfundet i dag ramt af det, der kan være mindst lige så ødelæggende: En krig i Europa. Vi bliver alle ramt af en usikkerhed for fremtiden, fordi samfundet rammes af den forsyningssikkerhed, der gav tryghed, vi oplever priser, der eksploderer, der konstateres knaphed af centrale varer, mange familier har problemer med at betale de regninger, der dumper i postkassen. Dette er dog intet at regne for de lidelser og afsavn, de direkte involverede udsættes for dagligt. Vi troede, måske naivt, at øget samhandel og dialog var den sikre vej til en fredelig verden.

Med landsmødet 2022 forventer vi at vende tilbage til den turnusordning for landsmøderne, der har været gældende tidligere. Slesvig-Ligaen har en fast tradition, der placerer landsmøderne skiftevis i Sydslesvig – på Sjælland – på Fyn og i Jylland. Vi håber, at disse muligheder igen vil være til stede, og den økonomiske udfordring, samfundet rammes af for tiden, ikke tvinger os til nye nødplaner de kommende år.

I 2021 lykkedes det for Slesvig-Ligaen af afholde et dobbelt uddelingsmøde, selvom det holdt hårdt. Efter flere udsættelser lykkedes det så endeligt medio november. En stor tak til Flensborg Avis, som var så venlige at lægge lokaler til arrangementet. Ved samme lejlighed blev årets skulderklap (Slesvig-Ligaens Legat) uddelt for såvel 2020 og 2021. De to personer der blev hædret med et legat var Hans Christian Davidsen og Peter Müller, som på hver deres måde har markeret sig i Sydslesvig. Nu, hvor der i Slesvig-Holsten er meldt ud, at der ikke påtænkes indført nye corona-restriktioner ud over de, der stadig er gældende (mundbind i offentlige transportmidler samt i sundhedssektoren), planlægger Slesvig-Ligaen dagsture med et politisk og kulturelt indhold til Sydslesvig. Første tur forventes gennemført i det tidlige forår 2023.

Sidste år berettede jeg om, at Slesvig-Ligaen kom i mål med Ligaens 100-års jubilæumsbillede, malet af billedkunstner Hans Clausen. Resultatet blev et billede med titlen: »Bygge i efterladt land« og fortæller om Slesvig-Ligaens indsats i over 100 år i

Sydslesvig. Hans Clausen blev inspireret af opgaven og malede yderligere et billede, som han gav titlen »Sæt lyset i arret land«. Dette billede blev Hans Clausens gave til Slesvig-Ligaen. Det første billede blev betalt af de midler, Slesvig-Ligaen modtog via Ligaens landsindsamling i anledning af Ligaens 100 års dag. Her vil jeg takke endnu engang for de mange bidrag Slesvig-Ligaen modtog fra medlemmer og øvrige givere i både Danmark og Sydslesvig. Afslutningen på projekt »Jubilæumsbillede« bliver at finde to placeringer for billederne i Sydslesvig, der for de nuværende borgere i landsdelen og for eftertiden fortæller om Slesvig-Ligaens indsats til gavn for det danske mindretal.

Et emne Slesvig-Ligaen har fulgt med interesse, er det, der bærer overskriften »En ny og tidssvarende struktur i det danske mindretal« eller blot »Strukturdebat«. Mindretallet er ikke nået i mål endnu, selvom emnet de sidste måneder har været yderst varmt. Umiddelbart kan jeg ikke spore en fælles vilje til at bøj sig mod hinanden. Dette vil i vid udstrækning også betyde, at de enkelte organisationer skal afgive magt eller kompetencer. Vi kunne stille det åbne spørgsmål, om der ikke hersker den fornødne tillid til hinanden? I Slesvig-Ligaen vil vi med interesse følge de næste skridt frem mod en struktur, alle organisationer kan trives i.

Sidste landsmøde var dagen før forbundsdagsvalget, hvor SSW for første gang i nyere tid stillede med egne kandidater. Det blev et flot valg for SSW, et historisk valgresultat, der fremhæver mindretallets status i den nordlige delstat. Med SSW's spidskandidat, Steffen Seidler, valgt til forbundsdagen fik SSW hidtil ukendt opmærksomhed i hele Forbundsrepublikken. SSW fik spalteplass i alle trykte medier i Tyskland, og de elektroniske medier stod ikke tilbage. Med ét fik mindretallet en særlig placering i den politiske debat. Interessen for SSW bredte sig som ringe også udenfor Forbundsrepublikkens grænser.

Den opmærksomhed skulle så udnyttes til landdagsvalget i Slesvig-Holsten den 8. maj 2022. Endnu engang markerede SSW sig med et flot resultat. På valgnatten udtalte Lars Harms (gruppeformand i landdagen for det danske-frisiske mindretalsparti): »Det er det bedste resultat, SSW nogensinde har opnået siden partiets stiftelse i 1948.« En stemmeandel på 5,7 % taler sit tydelige

sprog. Selvom SSW ikke er underlagt reglerne omkring spærregrænsen til landdagsvalget, kom SSW for første gang siden 1950, hvor partiet fik 5,5 %, over spærregrænsen på 5 procent. SSW har formået at markere sig som et anerkendt regionalt parti. SSW er forankret i Sydslesvig, og politiske temaer til gavn for Slesvig-Holsten er omdrejningspunktet i deres politik. Mange politiske temaer vil på godt og ondt smitte af på mindretallenes forhold. Inderst inde er SSW et mindretalsparti, og derfor har de altid fokus på mindretallene i de politiske beslutningsprocesser. Takket være denne opmærksomhed har SSW været en afgørende faktor i udviklingen af den positive mindretalspolitik, der i dag også har de øvrige partiers opmærksomhed. I Slesvig-Ligaen kan vi kun glæde os over, den positive position mindretals- og det regionale parti SSW har opnået.

Den næste opgave vil være at omsætte den opnåede opmærksomhed på det kommunale- og amtskommunale område. Og så drøftes allerede nu, om valget til Europa-Parlamentet kunne være næste trin. Under alle omstændigheder kunne det være godt for de andre mindretal i EU, der ikke har samme bevågenhed.

De danske årsmøder i Sydslesvig blev i 2022 afholdt i den gammelkendte udgave. Slesvig-Ligaen var i år repræsenteret ved næstformanden Gunnar Hattesen og landsformanden Horst-Werner J. Knüppel. Med basis i årsmødemottoet »Sydslesvig: Mit valg«, holdt Gunnar Hattesen sin årsmødetale i Risby, og formanden sin tale i Askfelt. Da Slesvig-Ligaen blev stiftet i 1920, var det jo netop med det formål at sætte fokus på området mellem Slien-Dannevirke linjen og Ejderen. Derfor var det også helt naturligt, at vi var repræsenteret netop i det område. For Slesvig-Ligaen blev dette område »Vores valg«. Selvom Slesvig-Ligaen i dag støtter projekter i hele Sydslesvig, har føromtalte område stadig vores opmærksomhed. Det var en hjertesag for Slesvig-Ligaens stiftere, og det danske arbejde for dette område svigtes ej heller i dag. Kærligheden til området har udviklet stærke og dybe rødder igennem over 100 år.

Det var dejligt at opleve Sydslesvigs og mindretallenes festweekend igen efter et par »kolde« år med restriktioner og nedlukninger og se de rød-hvide farver i hele Sydslesvig på samme tid – en weekend der kulminerede med friluftsmøderne i Flensborg, Slesvig og Husum.

Som vanlig vil jeg også denne gang vende medlemssituationen i årsberetningen. I Slesvig-Ligaen

kan vi glæde os over en yderst trofast medlemskreds. Medlemmernes gennemsnitsalder er ret høj. Vi har i året, der er gået, måtte konstatere, at godt en snes medlemmer er afgået ved døden. Tilgang kan vi også glæde os over; men det opvejer ikke det frafald, vi i 2021 har måttet notere.

Slesvig-Ligaens Fond skal også lige nævnes. I modsætning til sidste år har Fonden i år ikke modtaget lige så mange ansøgninger som for et år siden. Hvor vi sidste år havde mange ansøgninger med relativt små beløb, ser vi i år større projekter, der søges støtte til. Sidste år kunne vi imødekomme godt en tredjedel målt i ansøgte kroner. Selvom de økonomiske vinde ikke er gunstige for aktier og obligationer i øjeblikket, håber vi, at vi i år kan støtte med en procentsats, der er lidt højere end sidste år. For årene fremadrettet håber vi, der kommer ro på de finansielle markeder, og Fonden fremadrettet igen kan notere sig et stabilt afkast til gavn for det danske og frisiske mindretal i Sydslesvig.

Også i år vil jeg udtrykke en tak til bestyrelsen for et godt samarbejde. Efter et par år med udfordringer i forhold til pandemien, oplever vi desværre uro og udfordringer på de finansielle markeder. Igen forhold vi ikke har den store indflydelse på. En meget stor tak også til hele redaktionen for Thyras Vold, som igen har formået at sammensætte et spændende og alsidigt blad. Vi har et blad, som fuldt og helt lever op til et af foreningens formål: At oplyse om Sydslesvigs historiske og folkelige fællesskab med Danmark. Vedligeholdelse af foreningens hjemmeside er ligeledes en vigtig opgave, der ofte kan overses - tak for det stabile arbejde og tak for en altid opdateret hjemmeside.

De mange frivillige hænder er uhyre vigtige for Slesvig-Ligaen. Jeg oplever, at Slesvig-Ligaen for de mange frivillige er noget helt særligt, og alle står vagt om foreningens ve og vel. De mange frivillige hænder tilfører Slesvig-Ligaen den nødvendige kraft, der er vigtig for enhver forening - tak for jeres indsats endnu engang.

Jeg ser frem til et fortsat godt og konstruktivt samarbejde. En forening kendetegner et interessefællesskab, og det giver det enkelte medlem sikkerhed og tryghed. Alle har brug for at være del af noget større og være en aktiv del af et fællesskab. Jeg håber, at Slesvig-Ligaen kan bidrage til dette.

Med disse ord vil jeg give ordet tilbage til dirigenten - tak for året der gik og tak for jeres opmærksomhed.

Horst-Werner J. Knüppel

Lanterneløb langt sydpå

Den gode, tyske skik med at samles en mørk aften i efteråret og gå rundt og synge med lanterner i gaderne, er forlængst blevet adopteret af det danske mindretal, der nu ofte er dem, der er initiativtagerne.

Således også i Drage fredag den 4. november 2022, da børn fra den lille, hyggelige landsbys danske børnehaven sammen med familie og venner samt hjælpere fra det frivillige brandværn gik rundt i det tiltagende mørke, kun oplyst af de få gadelamper, de mange fakler og hjemmelavede lanterner, som børnene havde lavet i børnehaven eller hjemme - samt af den tiltagende måne, der smukt stod lige ved siden af den klart lysende Jupiter på øst-himlen.

Efter den fire kilometer lange travetur rundt ad samtlige landsbyens gader, hvor der blandt andet blev sunget udenfor byens alderdomshjem, kunne man købe pølser og drikkevarer ved brandstationen.

En hyggelig aften for det danske mindretal - og for alle i Drage.

Thomas J. Wiltrup

Fra Risby Danske Skole til Kragelunds Kulturhus.

Af Niels-Jørgen Hansen

Risby Danske Skole blev oprettet i 1954. Det var formanden for Slesvig-Ligaen Peter Kragelund, som samlede penge ind, så der kunne bygges en dansk skole i Risby, og i 1954 startede de første elever på skolen.

Fra skolens indvielse i 1954
med Peter Kragelund på talerstolen.

Risby Danske Skole blev oprettet i 1954. Det var formanden for Slesvig-Ligaen Peter Kragelund, som samlede penge ind, så der kunne bygges en dansk skole i Risby, og i 1954 startede de første elever på skolen. En del kom fra Jes Kruse Skolen, hvor de indtil da havde gået, men da de jo boede i området omkring Risby, var det naturligt, at de nu skulle gå i Risby. Der bor i Risby stadig tidligere elever, der var blandt de første på skolen. Senere blev skolen overgivet til Skoleforeningen, som så tog sig af driften. Det har dog været et stort problem for skolen, at der ikke var nogen børnehaver i Risby. »Vores« børnehaver lå i Borreby, Egernførde. Børnehaven delte vi med Jes Kruse Skolen, som også havde deres egen, Egernførde Børnehaver. Da den gamle Egernførde Børnehaver skulle rives ned, og der skulle bygges en ny, kæmpede vi med næb og kløer for, at der skulle bygges en ny og større børnehaver til Jes Kruse Skolen og en ny i Risby. Men nej, det var efter udsagn

fra Skoleforeningen ikke muligt, selvom vi havde en byggegrund med masser af plads på sportspladsen. Mangel af børnehaver er efter min mening en af årsagerne til, at der de sidste år kom færre elever til Risby, da mange forældre, selvom de boede i Risby, sendte deres børn på Jes Kruse Skolen. Årsagen var at børnene gerne ville være sammen med deres venner, som skulle på Jes Kruse Skolen, og det fik de så lov til. Den 26.6.2020 blev så sidste skoledag for den Danske Skole i Risby.

Det blev dog hurtigt aftalt med Skoleforeningen, at de beholder bygningerne og står for vedligeholdelsen, mens SSF overtager driften. Vi ved godt, at erfaringen viser, at det er svært at opretholde et aktivt mindretal, der hvor skolen lukker, men vi vil gøre alt for, at dette ikke sker i Risby. Inden alt er på plads, skal der ske en såkaldt brugsændring, som desværre tager lidt længere tid pga. co-

Fra Risby Danske Skole til Kragelunds Kulturhus

rona, derfor må vi kun bruge bygningerne i underetagen. Når det hele er på plads med Skoleforeningen, og vi har råderum over det hele, vil vi gerne skifte navn, da det jo ikke er en skole mere. Navnet skal så være

Kragelunds Kulturhus,

da Peter Kragelund, som var tidligere formand for Slesvig-Ligaen, sørgede for, at der overhovedet kom en dansk skole til Risby.

Der er lige blevet installeret et helt nyt varmeanlæg i vores hal. SSF Svansø vil prøve at fylde bygningerne med liv, men Skoleforeningen har tømt stedet for alt, hvad der kunne bruges andre steder, så vi står overfor en større opgave med at få fyldt rummene, så de kan bruges. Vi har modtaget penge fra Slesvig-Ligaen til borde og stole i vores store mødelokale, samt penge fra Oberst Parkovs Mindefond til et lydanlæg. Ligeledes har vi fået hjælp fra Slesvigsk Samfunds Fond og SdU til møbler i et lille mødelokale. Så vi er lidt parate. Vi arbejder i øjeblikket på at få lavet arrangementer, så vi kan vise, at der stadig er liv i mindretallet i Risby. Hvor skolen tidligere var base for en række arrangementer, og forældre og elever havde deres naturlige gang på skolen, skal der nu tænkes i andre baner. En spændende udfordring vi gerne tager på os.

Hvad vi godt kunne ønske os, er en projektor til vores lille mødelokale samt computere til vores smartboard, som vi fik lov til at beholde, samt edb til et kontor, som kan benyttes af de danske foreninger. Der mangler borde

og stole i hallen til lidt større arrangementer, da de nuværende er ret gamle og slidte. Vi kunne også godt ønske os en del skabe til mødelokalerne. En opgave vi ikke selv kan løfte uden hjælp udefra.

Hvem bruger bygningerne? Det gør SSF Svansø, SSW og Risby UF, så bruger TSV Rieseby og den offentlige skole i øjeblikket gymnastiksalen, da byen er ved at få renoveret den store sportshal. Den skulle have været færdig her til september, men er nu udskudt til 2023, så vi hjælper, hvor vi kan. I Risby har der altid været et godt samarbejde med den tyske flertalsbefolkning. Således står mødelokaler osv. selvfølgelig til rådighed for flertalsbefolkningen, da der er mangel på lokaler til foreningerne i Risby. Det er meningen, at bygningerne skal stå til rådighed for alle, selvfølgelig skal vores mindretal have fortrin, men alle skal kunne benytte lokalerne, for vi har nydt godt af hinanden siden 1954, og det skal vi fortsætte med.

Her i starten af september er vi ved at udarbejde et program for efteråret og vintersæsonen. Vi vil jo gerne tilbyde musik i gymnastiksalen og evt. nogle foredrag i vores mødelokale. Vi har også fået tilbudt, at bogbussen kommer forbi en gang om måneden, og her kan vi sikkert forbinde det med lidt kaffe og en snak. Det er lidt af det, vi her og nu vil gennemføre, men hvem ved, måske dukker der andre og nye ideer op.

European Free Alliance

– en europæisk ramme for SSWs mindretalspolitik

Anke Spoorendonk

*fhv. Europa- kultur- og justitsminister samt
viceministerpræsident for Slesvig-Holsten.*

Som moderne mindretalsparti har SSW måttet lære at tænke de europæiske rammer for mindretalspolitikken ind i sit politiske program. Reelt har der været tale om en proces, som tog fart op igennem 2000-årene. Parallelt med denne udvikling spillede det en rolle, at mindretallet siden 1949 med grundlæggelsen af græsrodsorganisationen for mindretal i Europa (kaldet FUEN eller Federal Union of European Minorities) har markeret sig på europæisk plan – ikke mindst med de erfaringer, vi i det dansk- tyske grænseland har gjort i samlivet mellem flertals- og mindretalsbefolkning. Arbejdet i FUEN koordineres fortsat af Sydslesvigsk Forening.

For at få mere struktur på SSW's europapolitiske arbejde, besluttede vi at søge optagelse i European Free Alliance (EFA), en sammenslutning af min-

dretals- og regionalpartier i EU. Forberedelserne stod på et års tid, mens den formelle ansøgning blev vedtaget på SSW's landsmøde i efteråret 2009.

Alliancen blev grundlagt i 1981, ikke mindst som en reaktion mod tendensen til at definere europapolitik som statspolitik og ikke som politik for Europas folk og regioner: EFA går ind for folkenes selvbestemmelsesret, forsvarer retten til forskellige sprog og kulturer i EU og afviser et centralistisk Europa.

I starten var EFA's medlemmer af Europa- Parlamentet placeret i forskellige politiske grupper. Men med valget i 1989 blev det besluttet at oprette en fælles – regnbue – gruppe, som siden 1999 har haft et gruppefællesskab med de Grønne i EU-Parlamentet. Gruppens navn blev herefter »De Grønne/Den Europæiske Fri Alliance«. I 2004 blev EFA formelt omdannet til et europæisk parti, hvilket blev muligt på daværende tidspunkt, og som alle andre politiske partier i EU modtager EFA tilskud til sit arbejde via Europa-Parlamentet.

»European Free Alliance« omfatter 43 medlemspartier, som rent geografisk genspejler de fleste regioner i EU. De fleste medlemspartier opfatter sig selv som progressive partier, men spændvidden er stor. Kravet om folkenes selvbestemmelsesret er derfor det, der

Hvad er EFA?

mere end alt andet, binder partierne sammen, hvorved selvbestemmelsesretten kan udformes på mangfoldige måder - som ligeværdig dialog mellem flertal og mindretal, som kulturel autonomi, politisk selvstyre eller formel uafhængighed. Fælles for alle disse politiske mål er dog principperne om demokrati og retsstatslighed.

På den baggrund er det vigtigt at slå fast, at grænsen for medlemspartiernes råderum går der, hvor de vælger at føre højreradikal politik. Det førte i 1994 blandt andet til, at det italienske parti Lega Nord blev suspenderet, mens partiet »Partito Sardo d'Azione«, som på Sardinien var i valgforbund med Lega Nord blev ekskluderet i 2019. En anden form for »rød linje« viste sig efter den russiske invasion i Ukraine, hvor EFAs lettiske medlemsparti i Europa-Parlamentet stemte imod parlamentets fordømmelse af det russiske angreb på Ukraine. Det kunne EFA's parlamentsgruppe ikke acceptere, hvilket resulterede i, at samarbejdet stoppede.

Både SSW og Slesvigsk Parti, det tyske mindretals politiske parti, er aktive i EFA. Samtidig har jeg siden 2017 repræsenteret SSW i EFA's bestyrelse, mens Flemming Meyer er SSW's delegeret ved den årlige »General Assembly«, hvor hvert medlemsparti har en stemme. Ved EFA's årsmøde i maj 2022 blev Lorena Lopez de Lacalle fra det baskiske parti EA (Eusko Alkartasuna) valgt som EFA's præsident, Jordí Solé fra Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) blev generalsekretær og jeg selv blev

valgt som økonomiansvarligt medlem af EFA's præsidium.

Som hos andre demokratiske partier er det årlige landsmøde partiets øverste myndighed. Her behandles EFA's politiske initiativer, som i år for eksempel omfattede drøftelsen af en strategi for øsamfund i EU og arbejdet i EFA's Kvindeforum. Desuden spiller medlemspartiernes resolutionsforslag en central rolle. De viser om noget bredden i EFA's politiske arbejde. SSW og SP arbejder i den forbindelse sammen om udformningen af resolutionsforslag, lige som vi i det hele taget arbejder ud fra de fælles interesser vi har som mindretalspartier. Derfor var det ærgerligt, at Corona-nedlukningerne i 2020 førte til, at EFA's »General Assembly« ikke som planlagt kunne holdes her i det dansk-tyske grænseland, hvor vi med udgangspunkt i 100 året for folkeafstemningerne om Sønderjyllands genforening med Danmark, ville have lejlighed til vise, hvad kendemærkerne er i vores mindretalsordning. For sammenfattende sagt gælder jo, at SSW's politiske arbejde i EFA vender begge veje: det giver os i SSW et nødvendigt europæisk udsyn samtidig med at vi får en europæisk platform for at drøfte de erfaringer, vi står for i vores fælles grænseland.

Anke Spoorendonk

På tur til Gotland med SSF – Flensborg by

Sydslesvigsk Forening under ledelse af næstformand for SSF Flensborg By, Lars Nielsen, arrangerede en ekskursion til Kalmar og Gotland i dagene fra 14.-18. september 2022. Der startedes tidligt om morgenen fra busfirmaet Neubauer central i Marie Curie-Ring i Flensborg, og så gik det ellers den lige vej til Kalmar i Sverige.

Vejret var lidt ustadigt, men alligevel stort set så fint, at deltagerne undervejs til Kalmar fik et godt indtryk af de meget forskellige landskaber vi kørte igennem.

Lars Nielsen

Først gik turen op gennem Sønderjylland, hvor vi drejede af mod Fyn efter Bramdrupdam for derefter at køre over Lillebæltsbroen. Så nød vi Fyns smukke landskab, kørte over Storebæltsbroen med Sprogø midtvejs, fortsatte over det smilende Sjælland til Øresundsbroen, og så var vi pludselig i Sverige og i selveste Skåne, det tidligere danske land, der tilfaldt Sverige i 1658 efter Roskildefreden. Så kom der et langt stykke med relativt fladt land, men da vi var kommet ind i Blekinge forandredes landsskabet og blev mere bjergrigt.

Fjeldet stak malerisk frem alle steder. Ved 17-tiden ankom vi til Kalmar, der ligger i Småland og indkvarteredes i et dejligt hotel. Så var der middag, og vi gik en lille tur for at se på byen.

Det egentlige program startede næste dag med en bustur til Kalmar Slot, der bl. a. er kendt for, at det var her, Dronning Margrethe I fik kronet sin søn Erik af Pommern til konge over Danmark, Norge og Sverige og de dertil hørende områder. Det var betagende at gå ind i det berømte slot og få en kompetent guidning gennem hele slottet, og det endda på dansk.

Kalmar Slot blev bygget i slutningen af 1100-tallet.

På tur til Gotland

Efter en dejlig tidlig middag i en restaurant der var placeret i en tidligere kulkælder, gik turen ca. 75 km nordpå til Oskarshamn. Her steg vi på færgen til Visby på Gotland. Sejluren varer 2 timer og 55 minutter.

Det var en behagelig tur, og vi steg på land og ind i bussen der kørte os til vores feriecenter med små ferieværelser i udkanten af Visby.

Her ankom vi ved midnatstide. Visby er en gammel Hansestad, der har haft stor handelsmæssig betydning. Visby har flere gange og i længere tid været på danske hænder, men byen har også haft en betydelig tysk indflydelse og befolkning især fordi den var Hansestad.

Vi mødtes med vores fantastiske guide på markedspladsen i Visby, og han guidede os rundt fra den ene kirkeruin efter efter den anden.

Altsammen kirker, der har stået der i al deres pragt, men som har været ofre for krigshandlinger i Gotlands brogede og grusomme, krigshærgede historie, og som heldigvis aldrig er blevet revet ned, så de stadig står der prangende og vidner om tidligere tider.

Efter rundvisningen var der lejlighed til at gå rundt i de gamle gader med de gamle, hyggelige huse, og vi fik en fornemmelse af, hvordan der har set ud her i middelalderen. Vi fandt en café, der var tilknyttet Gotland Museet og fik noget mad at spise, som vi kunne styrke os på. Efterfølgende besøgte vi det flotte museum med blandt andet de mange helt enestående runesten, der er typiske for Gotland.

Efter en lang dag i Visby gik det hjemad igen til feriecenteret og aftensmaden.

Den markante og helt unikke bymur omkring Visby

På tur til Gotland

Næste dag gik turen ned til Gotlands sydspids Hoburgen, og der var meget at se på undervejs. Blandt andet gjorde vi holdt ved den berømte Öja Kyrka, der er kendt både for sit triumfkrucifiks og for sin meget berømte madonnafigur.

Öja Kyrka

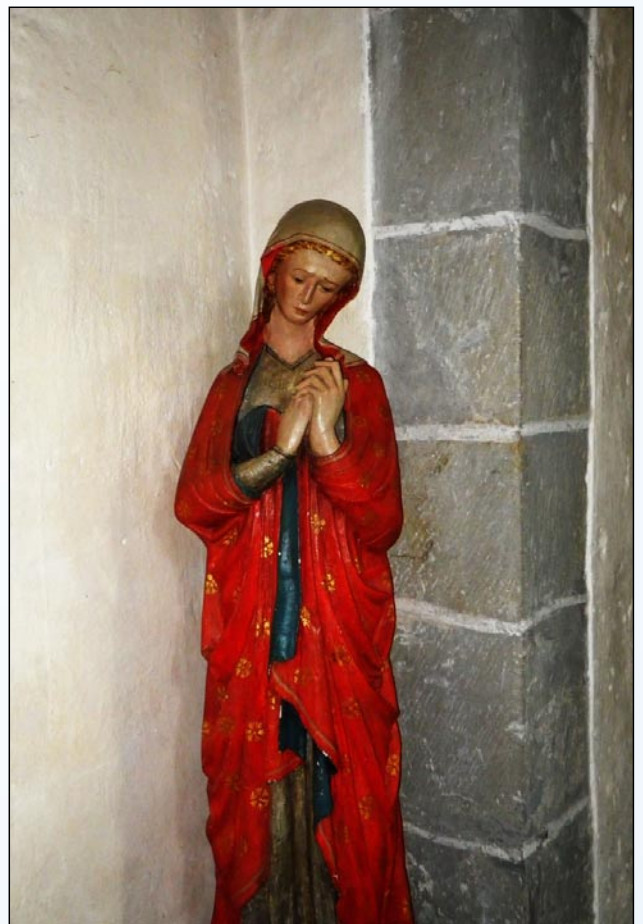
Efter besøget i Öja Kyrka fortsatte turen til en fantastisk skibssætning fra bronzealderen, Ganarve Skibssætning. Der er mange skibssætninger på Gotland – ca. 350. Vi kunne ikke se os mætte.

Så endelig nåede vi en parkeringsplads ved Hoburgen og kunne se den markante klippeformation Hoburgsgubben fra vores udsigtsplads. Vi skulle dog vandre et par km for at komme derhen.

Det var et imponerende vy.

Runesten i Gotland Museet

Madonna-figur i Öja Kyrka

På tur til Gotland

Hoburgsgubben

Gannarve skibssætning
ikke langt fra
Hoburgen, Gotlands
sydligste spids.

*Grötlingbo
Kyrka*

*Asger Jorns
gravsted*

Så begav vi os igen hjem til feriecenteret, men undervejs skulle vi så absolut se på Grötlingbo Kyrka, hvor Danmarks berømte kunstner Asger Jorn ligger begravet. Det var helt mærkeligt at stå ved hans grav og tænke på, at her hvilede en af Danmarks store kunstnere.

Efter at vi havde set på kirken og besøgt gravstedet, gik vejen direkte til vores overatningsplads. Det var blevet sent på eftermiddagen, og vi glædede os til at komme hjem til de fyldte kødgryder.

Næste morgen gik det så atter hjemad, først til færgen i Visby, defter med færgen til Oskarshamn, og så den direkte vej hjem, hvor vi ankom sent på aftenen.

Det var en helt fantastisk tur, og der kom en stor klapsalve til Lars Nielsen for hele tilrettelæggelsen og gennemførslen.

Vi er bestemt ikke færdige med Gotland. Der er stadig uendeligt meget at opdage på øen.

Ami og Leif Jessen

En lille tur til det skønne Ejdersted

Historien om Martje Flohrs

„Gid det må gå os vel på vore gamle dage!”

„Et gah uns wol up unse olen dage!”

Denne skåltale er kendt på hele Ejdersted, ja i hele Nordfrisland og vel efterhånden også i hele Slesvig og Holsten og også længere væk.

I 1700 boede lille søde frisiske Martje på 10 år sammen med sine søskende og forældre, i en gård, en Haubarg i Katrineherd/Katharinenheerd i Ejdersted ca. 5 km vest for Tønning.

Minderelieffet fra 1964 over Martje Flor på Katrineherd Kirke.

Katrineherd Kirke, der bliver nævnt første gang i 1113. Kirken har et meget lille spir på tagryggen, men ellers en fritstående klokkestabel af træ fra 1604.

Faderen var udover at være gårdejer også en anset rådmand i Katrineherd/Katharinenheerd.

Netop dette år under Den Store Nordiske Krig belejrede den danske **konge Frederik IV**. Tønning, der blev forsvaret af den gottorpske **hertug Frederik IV** af Slesvig-Holsten-Gottorp. Kong Frederik IV's hær var på ca. 15.000 mand. Kong Frederik IV ville forhindre hertugens alliance med Sverige, som han var i krig med. Tønning holdt stand i 2 år.

Martjes far var blevet forpligtet til at huse danske officerer (det er dog ikke helt sikkert, at det var danske, måske var det svenske eller tyske) og beværte dem, og det var en træls opgave, for de opførte sig ikke for godt. En aften blev der drukket tæt, og én af de unge fordrunkne officerer opfordrede den lille Martje til at udbringe en skål med en passende skåltale. Han rakte hende glasset, og den lille kække pige tømte glasset og sagde på plattysk: „Et gah uns wol up unse olen dage!” (Gid det må gå os vel på vore gamle dage!) Pigen må vel have hørt denne skåltale et eller andet sted, men officererne var dybt berørte, slukørede og flove. De må jo have forstået, hvad der blev sagt.

De forlod simpelthen bondestuen.

Martje Hinrichs blev senere som 25-årig gift med lensmand Johannes Flohrs. Den mindeværdige skåltale er nu kendt som „Martje Floris Gesundheit«. Martje Flohrs' familiegravsted eksisterer stadig på den smukke kirkegård ved Katrineherd Kirke.

Sagnet siger, at navnet Katrineherd/Katharinenheerd hidrører fra to kvinder, Katrine og Heerda, der gerne ville have bygget en kirke i deres landsby. De to kvinder sørgede for store mængder af marksten og teglsten, og tilsidst blev der bygget en kirke, der blev nævnt første gang i 1113. Kirken er indviet til den hellige Katharina.

Kirken er så absolut et besøg værd, og gravene på kirkegården omkring kirken fortæller meget om landsbyens mennesker og liv.

Tærskergården/Drescherhof

Kører man fra Katrineherd/Katharinenheerd i retning mod Tetenbøl/Tetenbüll lægger man mærke til en statelig haubarg på højre side af vejen, der har to bemærkelsesværdige ladeporte. Gården hedder Drescherhof eller Olufhof. Den er privatejet, så man må ikke gå på grundstykket uden tilladelse.

*Drescherhof eller Olufhof ved
Katrineherd/Katharinenheerd
Foto:Eiderstädter Kultursaison*

Den ene ladeport viser en høj bonde og en lille bonde, der begge tærsker.

Den store bonde siger: „Ich bin der Mann, der rechtschaffen dreschen kann.« Den lille bonde siger: „Ich versteh das Dröschen wohl, wenn's keine Arbeit kosten soll.«

Den anden ladeport viser en hest. Ifølge overleveringerne skal de to tærskende bønder have tærsket om kap med hinanden for at vinde gårdejerens datter. Den store bonde døde af udmattelse, medens den lille, der var i pagt med Djævelen, vandt datteren. Der findes flere variationer af historien.

Hesten er et symbol på lykke.

Tetenbøl, den hyggelige og maleriske landsby

Efter ca. 2 km kørsel kommer man til Tetenbøl/Tetenbüll, den idylliske landsby med den markante Skt. Anna Kirke og den interessante og

sjove historiske købmandsforretning. Man føler sig straks godt tilpas her, og det betaler sig at gå en tur gennem gaderne og føle historiens sus gennem hele kroppen.

Kirken er en absolut seværdighed! Der nævnes et kapel på stedet i 1113 i de historiske optegnelser, men den nuværende kirke byggedes omkring 1400. Indenfor ses særdeles mange malerier, der bl. a. viser situationer fra Det Nye testamente. Kirken skal bare ses både indefra og udefra!

*Skt. Anna Kirken i Tetenbøl/Tetenbüll
Foto: Eiderstädter Kultursaison*

Godset Hoyerswort

Fra Tetenbøl/Tetenbüll kører vi et par km nordpå til godset Hoyerswort, som er et af de smukkeste renæssancehuse i Sydslesvig og Holsten. Godset har en omskiftelig historie. Under Store Nordiske Krig modtog den danske konge Fredrik IV Tønning's kapitulations gesandter på slottet, som han boede på.

Godset rummer et museum, en storslået skulpturpark og en dejlig cafe i en Haubarg, der hører til godset. Godset er omgivet af en statelig voldgrav.

Næste tur vil gå til Tønning og til Vesterhever/Westerhever.

Ami og Leif Jessen

Karsten Thomsen Gruppe – DSS – 40 år.

Der skal lyde et stort *Tjikkerlikker* til Karsten Thomsen Gruppe Langbjerg/Sporskifte, der fyldte 40 år her den 15. oktober 2022.

Opstarten i 1982

Mucki Kvist, der var leder af en ulveflok i Flensborg-Mørvig, blev spurgt, om hun kunne starte et ulvespejderarbejde i Hanved.

Hun gav straks tilsagn, og så begyndte det.

Ami Jessen blev hendes assistent. Der blev forespurgt hos skoleleder Ruth Ockelmann i Hanved, om der kunne holdes møder på skolen, og hun havde intet at indvende.

Der blev sendt sedler ud til forældrene i Hanved Danske Skole, og der var straks 16 tilmeldte børn. Der var også forældre, der ville hjælpe. Det var Agnes Petersen og ægteparret Pia og Jens Rasmussen, der selv havde deres barn, Anni, med. Det besluttedes at opkalde flokken efter den sønderjyske digter Karsten Thomsen, der ligger begravet på Hanved Kirkegård.

Det blev til både mange spændende og morsomme møder sammen med ulveungerne. Det besluttedes endvidere, at flokken skulle være en del af den allerede eksisterende gruppe, Ansgar Gruppe i Flensborg.

Flytning til Langbjerg

Tiden gik, og efter et par års forløb var en del af ulveungerne blevet så store, at de kunne være spejdere. Da det begyndte at knibe med pladsen på Hanved Danske Skole, så man sig om efter et sted, spejderne kunne være på, og øjnene faldt på den forhenværende danske skole i Langbjerg, der var blevet dansk forsamlingshus. Området udenfor var meget ideelt, men kælderrummet var meget fugtigt og skulle hele tiden klines og males. Alligevel var der glade spejdere på Lang-

bjerg danske forsamlingshus.

I 1986 kom Ute Clausen med ind i arbejdet.

Tur til Norge

I 1984 tog Karsten Thomsen Flok og Mowglis Brødre på tur til Norge. Det blev til en helt fantastisk tur på en skærgårdsø ved Oslo med Mucki Kvist og Inger Würtz som ledere. Da Karsten Thomsen Gruppe havde stabiliseret sig, blev Ami Jessen leder af gruppen, der blev en selvstændig gruppe under navnet Karsten Thomsen Gruppe. Mucki koncentrerede sig om ulvegruppen, Mowglis Brødre i Flensborg Mørvig. I mellemtiden var også ægteparret Pia og Jens Rasmussen flyttet tilbage til Danmark. Gruppen havde dog fået en rigtig god medstrider i det spejdermæssige, nemlig Jytte Vester, og rigtig gode hjælpere i nogle unge seniorspejdere som Helge Hilke og Stephan Schulten, Mads Hegelund, Iørn Hegelund og mange flere.

„Blå sommer” 1985.

I 1985 cyklede troppen til Det Danske Spejderkorps' korpselejr „blå sommer” Det blev til en stor oplevelse, selvom det var en temmelig

våd lejr. På lejren blev troppen gode venner med en gruppe engelske spejdere, og de inviterede Karsten Thomsen Tropic og Grenå -spejderne til sommerlejr ved Alton Barnes i Kent i Sydengland i 1986.

Alton Barnes 1986.

Det tilbud kunne Karsten Thomsen Tropic ikke sige nej tak til, og i sommerferien i 1986 gik det så afsted til Alton Barnes, først med toget til Esbjerg banegård, derefter til fods til færgen. I højt humør gik det så videre med færgen til Harwich. Derefter med tog til London og derfra videre med tog til den nærmeste station nær Alton Barnes. Efter at der var blevet spist, blev teltene rejst i mørke, og langt om længe faldt spejderne i søvn - sådan ved 2-tiden. Der oplevedes pragtfulde dage på lejren sammen med kære venner fra 3. Reading Tropic, hvis ledere forkælede de sydslesvigske spejdere ud over alle grænser, og de vil aldrig glemme den storslåede natur og de glade dage sammen med både de engelske spejdere fra Reading og de danske spejdere fra Grenå.

I 1986 kom Ute Clausen med ind i spejderarbejdet på Langbjerg.

KFUK-Spejdernes Landslejr ved Rold Skov.

I 1987 gik tropsturen til KFUK-Spejdernes landslejr ved Rold Skov. Det var sikkert meget spændende for specielt troppens drenge at komme med på en pigelejr. Det var en yderst flot lejr, men desværre begyndte det at styrtregne i midten af lejropholdet, og store dele af lejren blev evakueret, fordi teltene stod under vand. Selvom der var blevet gravet ,nærmest flodlejelijgende grøfter (såkaldte diamantrender) omkring Karsten Thomsen Gruppens telte, besluttedes det at sende Langbjerg-spejderne hjem 3 dage før tiden. Jytte Vester og Ami Jessen blev tilbage for at redde teltene og alt andet grej.

Vikingelejren på Tydal i 1988.

I 1988 deltog Karsten Thomsen Tropic for første gang i en Tydal-Jamborette, der denne gang blev

kaldt Vikingelejren.

Karsten Thomsen Tropic havde rigtig mange deltagere med, og det var her, at der kom en ny leder til gruppen, nemlig Hermann Lüders.

„Blå sommer 1989“.

I 1989 cyklede troppen atter op til Det Danske Spejderkorps'korslejr „blå sommer“, der denne gang fandt sted på Stevninghus ved Kliplev. Det blev til en dejlig lejr, hvor de gamle kontakter genopvarmedes. De første spejdere fra starten i 1982 var allerede blevet seniorspejdere. Der var ca. 20.000 deltagende spejdere fra Danmark og hele verden.

„KT-Hytten i Langbjerg“

I slutningen af 1989 begyndte lederne for alvor at spekulere på at få bygget en egen spejderhytte på Langbjerg Forsamlingshus store grund. I begyndelsen af november 1990 blev KT-Hytten, Langbjerg, så indviet med mange gæster både nord og syd fra, som det sig hør og bør.

Eventyrjamboretten i Immenhausen

I sommerferien 1990 deltog troppen i en eventyrjamborette på BdP's spejdercenter ved Immenhausen, der var blevet arrangeret af kristelige tyske spejdere. Det blev til en meget speciel lejr, anderledes, end sydslesvigerne var vant til, men alligevel meget præget af de danske Langbjergspejdere, idet de havde fået i massevis af done-rede danske produkter med, som blev serveret for alle lejrens deltagere.

Mini-Jamboretten 1991

I 1991 afholdtes en egen sommerlejr, en mini-jamborette, på egen lejrplads på Langbjerg. Ribe Tropic, en tysk kristelig trop fra Hessen og amerikanske spejdere fra Flensborg var med. Det blev til en rigtig hyggelig lejr, hvor vi alle tog „Sydslesvig-mærket“.

I slutningen af året overtog Jytte ledelsen af Mølle Gruppe, Skovlund.

Columbus-lejren på Tydal

I 1992 var troppen med på Tydal-Jamboretten - Columbus-lejren.

Tropen havde valgt Tycho Brahe som sin tema-person, og lejrpladsen kaldtes Uranienborg. Det blev igen til en festlig jamborette med Karsten Thomsen Trop-venner som Grenå-spejderne (DDS), Ribe-spejderne (DDS) og de kristelige spejdere fra Glinde. Det var her, at Inger Sørensen, nu gift Pflingsten, blev leder i Karsten Thomsen Trop. Helge Hilke flyttede til Danmark og gik ud af det regulære arbejde i gruppen.

Magyar-Jamboretten i Ungarn.

I 1993 var Karsten Thomsen Trop medarrangør af Magyar-Jamboretten ved Miskolc i Ungarn. Der blev arrangeret en fællestransport ved buschauffør Eduard Oldenburg og hans kone, der havde lejet to dobbeltdækkere til os. Deltagere fra det danske og nordtyske område var: Karsten Thomsen Trop, Mølle Trop, Ribe Trop, en senior-spejdertrop fra Jyllinge, KFUM-Spejderne fra Abild, Stamm Sönke Nissen fra Glinde, Stamm Sarowe og en række tyske grupper som steg på på vejen ned gennem Tyskland. Der var 197 personer i alt. Denn uforglemmelige, fantastiske tur varede i 3 uger.

„Blå sommer” 1994 og spejder-safari i Namibia.

I 1994 deltog enkelte af vores spejdere i „blå sommer” ved Stevninghus. Det var atter en yderst velorganiseret og oplevelsesrig lejr. En ledergruppe på 8 personer fra Karsten Thomsen Gruppe deltog i en Namibia-Safari, der varede i knapt fire uger. Hertil kom 2 spejderledere fra Humtrup og seks tyske spejdere. Det blev til uforglemmelige fantastiske og lidt halvrisikable dage i Namibias vilde natur.

Marstal-jamborette 1995.

I 1995 blev troppen inviteret til Marstal-Jamborette, hvor KFUM-Spejderne i Marstal var værter.

Det var en rigtig hyggelig lejr med meget varmt vejr, som blev nydt i fulde drag. Mange gode venner knyttedes.

Sønderborg-lejren 1996.

I 1996 var Langbjerg-spejdene atter på spil på KFUM-Spejdernes korpsslejr i Sønderborg. Det var en alle tiders oplevelse at være med til denne meget velorganiserede lejr. Tropen fik en ny lederassistent, Rita Werth.

Cyberjambo 1997

I 1997 deltog troppen i Tydal Jamboretten - Cyber-Jambo - på Tydal. Det blev til en rigtig international lejr med venner fra Danmark og blandt andre også gæster fra Zambia, Lesotho, Honduras og Polen.

Jamboree i Estland i 1998 og „blå sommer” i 1999.

I 1998 deltog trop og klan i det estniske spejderkorps national Jamboree sammen med vennerne fra Ribe Trop. Det var en enestående oplevelse at være i den flotte estniske natur. Der rejstes i en bus med to overnatninger undervejs hver vej. Det blev en uforglemmelig lejr.

Lars Clausen deltog i det grønlandske spejderkorps' national Jamboree på Grønland. Også det var en enestående oplevelse for ham. „I 1999 deltog troppen i „blå sommer” på Stevninghus. Det var en meget flot oplevelse med mange gensyn.

„Super Sommerlejr” på Tydal.

I 2000 afholdt troppen en egen lejr på Tydal. Det blev til en oplevelsesrig sommerlejr, hvor der bl.a. også var en række børn med, som ikke havde haft mulighed for at komme med på de sydslesvigske børns ferierejser. Det var en rigtig god lejr med mange udflugter, meget regnvejr, men mange rigtig spændende oplevelser. Lejren blev delvist sponsoreret af Slesvig-Ligaen. Vi fik

nye ledere, Kirsten Holm og René og Susanne Krohn.

Tydal Jamboretten 2001

I 2001 var troppen igen med på Tydal-Jamboretten 2001, der blev til en meget stor begivenhed. Udover de danske og tyske spejdervenner var der gæster fra bl.a. Zambia, Lesotho, Ungarn og Polen.

Dansk Spejderkorps Sydslesvig havde den store glæde, at HKH Prinsesse Benedikte kom på besøg på lejren, og det var en varm og dejlig begivenhed.

KFUK-Spejdernes landslejr 2002.

I 2002 deltog troppen i KFUK-Spejdernes landslejr ved Sundstrupegevind ved Limfjorden. Lars Clausen var tropleder. Sjældent havde troppen oplevet en mere velorganiseret landslejr, der var præget af en dejlig ånd.

Tur til Færøerne 2003 og genbesøg 2004.

I 2003 var troppen på 14 dages aldeles pragtfuld tur til Færøerne, hvor den blev vel modtaget af sydslesvigske Miriam Hinz og af de færøske spejdere. Den storslåede natur med det altid skiftende vejr og de grønne, vidtstrakte fjelde var enestående.

I juni 2004 var færingerne på lejr på Tydal sammen med Karsten Thomsen Trop. Lejren kaldtes Skardestenlejren med Lars Clausen og Troels Petersen som dygtige lejrchefer. Det blev til ni uforglemmelige dage med „Sydslesvigmærket“ og årsmøderne som emne.

Falsterlejren 2005 og Tydal Jamboretten 2006

I 2005 deltog troppen og klanen i KFUM-Spejdernes korpslejr på Falster. Det blev til uforglemmelige dage sammen med spejdere fra Danmark og hele verden. I 2006 var det så Tydal-Jamboretten, der markerede årets højdepunkt.

Det blev til en aldeles festlig og dejlig lejr med mange gode og eventyrlige oplevelser.

Sommerlejr i Kingsdown ved Dover i 2007.

I 2007 deltog Karsten Thomsen Trop i en sommerlejr i Kingsdown ved Dover i England. Lejren fandt sted i tiden fra d. 16.-23. juli 2007. Det blev til en ganske usædvanlig god tur, hvor der blev knyttet gode venskaber til søspejderne i Deal. Troppen havde fået en ny tropleder, nemlig Eberhard von Oettingen, der sammen med sine tropsassistenter gav tropsarbejdet et nyt pift.

Ulve-spejderne deltog i ulvelejr på Tydal. Det var en utroligt spændende lejr! Desværre endte lejren med et gevaldigt stormvejr med øsende regn, så ulve-spejderne måtte evakueres og sendes hjem.

Ute Clausen stoppede som vores dygtige gruppeleder.

Sommerlejr ved Asserballeskov i 2008.

Inger Pfingsten blev Karsten Thomsen Gruppens nye gruppeleder i februar 2008. Sommerlejren 2008 gik til Asserballeskov på Als under ledelse af Eberhard, Mette H., Mads, Nils, Malte, Tanja, Lene og Søren. Vores venner, De grønne pigespejdere fra Asserballeskov, havde stillet deres pragtfulde lejrgrund til rådighed for os, og vi nød vidunderlige dage i Als' skønne natur.

Kort før sommerferien i 2009 stoppede Inger Pfingsten og Ami Jessen som aktive spejderledere i Karsten Thomsen Gruppe. Eberhard blev valgt til gruppeleder i april, og Ami blev gruppens kasserer.

„Blå sommer“ 2009

Hele troppen og dele af klanen deltog i en lidt våd „blå sommer“ ved Klipleve. Selvom det både regnede og stormede, var det en pragtfuld lejr. Troppen blev ledet af Eberhard von Oettingen, Mette Sloth Huss, Uve Loock, Mads Clausen og Nils Rölke. Klanen var under ledelse af Troels Petersen.

Kandersteg 2010

I 2010 var hele troppen på sommerlejr i Kandersteg i Schweiz under ledelse af Eberhard von Oettingen. Det var en usædvanlig spændende og lærerig lejr med vandreture i bjergene.

Tydal Jamborette 2011

Hele gruppen deltog i alle tiders Tydal-Jamborette i 2011, og de deltagende spejdere mindes stadig glade oplevelser i Tydals dejlige natur.

Spejdernes Lejr 2012

I 2012 deltog troppen i Spejdernes Lejr 2012 under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, Nehle Bastiansen, Lise Olsen og Florian og Randy Lange. Denne kæmpestore fælles lejr i Holstebro med 37323 deltagere fra alle fem danske spejderkorps og mange internationale spejdere fra hele verden vil stå i alles erindring som en historisk milepæl i spejdernes færd.

Sommerlejr i Assenbækmølle 2013

I 2013 var hele troppen på sommerlejr i Assenbækmølle under ledelse af Eberhard von Oettingen. Spejderne cyklede til Assenbækmølle. Igen en pragtfuld lejr.

Larch Hill, Irland 2014 og Tydal Jamboretten 2015

I 2014 arrangerede troppen under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, Nehle Bastiansen, Florian og Randy Lange en dejlig tur til Larch Hill i Irland. Det var en uforglemmelig tur, som der vil tales om i mange år endnu. I 2015 deltog gruppen i Tydal-Jamboretten 2015. Igen en oplevelse af de helt sublime.

Kandersteg 2016

I 2016 gik turen atter til Kandersteg under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, Nehle Bastiansen og Florian og Randy Lange. Dejlige

fotos og beretninger, der sendtes hjem via e-mail og Facebook kunne berette om en fantastisk lejr, der var uendeligt rig på oplevelser.

Spejderhusets indvielse i 2017

I 2017 indviedes Karsten Thomsen Gruppens Spejderhus i Sporskifte. Gruppeleder var Eberhard von Oettingen. Bygningen var blevet muliggjort ved en donation af Hans og Gertrud Thrane fra Grindsted. Donationen var blevet nedskrevet i Hans Thranes testamente, og arven skulle efter deres ønske overføres til Slesvig-Ligaen, der så skulle sørge for den økonomiske del af sagen. Karsten Thomsen Gruppe er dybt taknemmelig for denne arv og for Slesvig-Ligaens kærlige hjælp med oprettelsen.

Spejdernes Lejr 2017.

Spejdernes Lejr 2017 med ca. 35.000 deltagere fandt sted i Sønderborg, og selvfølgelig var Karsten Thomsen Gruppe med i denne storslåede lejr under ledelse af under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, René Schöneich, Nehle Bastiansen, Lise Olsen og Florian og Randy Lange. Der er lange veje at gå på så stor en lejr, men det klaredes med højt humør.

Vildmarkslejr i Värmland i 2018.

I 2018 deltog troppen i en vidunderlig tur til Värmland i Sverige under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, Nehle Bastiansen og Florian og Randy Lange. Der tales stadig om den dejlige tur til området med de smukke søer og om den spændende sejlads på tømmerflåder.

På besøg hos venskabsgruppe i Sorø i 2019

I 2019 var Karsten Thomsen Gruppe under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, René Schöneich, Nehle Bastiansen, Lise Olsen og Florian og Randy Lange på besøg i Sorø for at be-

søge venskabsgruppen, KFUM-Spejderne i Sorø. Karsten Thomsen Gruppe deltog i Tydal Jamboretten, hvor Dansk Spejderkorps Sydslesvig fejrede korpsets 100 års jubilæum. H.K.H. Prinsesse Benedikte kom på dejligt besøg på besøgsdagen.

Coronapause i 2020

I 2020 aflystes mange spejdermøder og sommerlejren grundet corona-epidemien.

Sommerlejr på Tydal i 2021

I 2021 holdt hele gruppen den hyggeligste sommerlejr på Tydal under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, Lise Olsen, René Schöneich, Nehle Bastiansen og Florian og Randy Lange. Det var så dejligt at komme i gang igen efter den lange corona-pause.

Spejdernes Lejr 2022

I 2022 deltog Karsten Thomsen Gruppe i den storslåede fælles lejr Spejdernes Lejr på Hedeland ved Roskilde under ledelse af Malte Bastiansen, Troels Petersen, René Schöneich, Nehle Bastiansen og Florian og Randy Lange. Flokken var også med under ledelse af Lise Olsen. Det var et eventyr i sig selv at være med på lejren.

En beretning om Karsten Thomsen Gruppens færd gennem tiderne som denne er kun ufuldstændig, fordi der kun er gået overfladisk ind på lejrhøjdepunkterne her i beretningen.

Ulvedagene og ulvelejrene som f.eks. Robinson-lejren, Vikingelejren og mange flere er slet ikke blevet nævnt. Ej heller de utallige flok-, trop- og klanmøder, som har fundet sted gennem årene. Weekend-ture, jubilæer og fester, turneringer og kurser har heller ikke fundet plads i denne beretning.

Vigtigt er det dog at understrege, at Karsten Thomsen Gruppens spejders færd har haft stor betydning for dem alle. Yderligere er det vigtigt at understrege, at spejderånden og det danske sindelag altid har haft en altoverskyggende plads i gruppens hverdag.

Karsten Thomsen Gruppe er ganske sikkert klar til at tage på spejderfærd også ind i fremtiden i den rette danske spejderånd.

Red.

*Redaktionen ønsker
alle en god jul
og et lykkebringende
nytår!*

Uddeling af støtte

Slesvig-Ligaens Fond uddeler 160.000 kr. i støtte

Slesvig-Ligaens Fond uddelte 17. oktober støtte til ansøgte projekter for 2022. Uddelingen fandt sted ved en lille højtidelighed på Husum Danske Skole.

Husum Danske Skole havde sørget for hyggelige rammer for de fremmødte gæster og inden selve uddelingen for lidt mundgodt.

MODTAGER	FORMÅL	BELØB
Slesvig Spejdergruppe	Bålhytte med shelter	30.000 kr.
SSF Tønning-Garding Distrikt	Bænke-borde sæt til friluftsansarrangementer	20.000 kr.
Det Humanitære Udvalg	Seniorarbejde i Sydslesvig	15.000 kr.
Husum Danske Skole	Multibane til brug for skolen og SFO	78.000 kr.
Trene-Skolen	Dannebrogflag til skolens elever og personale	7.000 kr.
Flemming Meyer	Slesvig-Ligaens legat 2022	10.000 kr.

i alt:

160.000 kr.

Slesvig Spejdergruppe
30.000 kr.

SSF Tønning-Garding Distrikt
20.000 kr.

Husum Danske Skole
78.000 kr.

Uddeling af støtte

Trene-Skolen
7.000 kr.

Årets legatmodtager
Flemming Meyer

Modtageren af Slesvig-Ligaens legat 2022 var Flemming Meyer

Slesvig-Ligaens Legat for 2022 skal overrækkes til en af de mange ildsjæle i Sydslesvig. I Ligaen er vi blevet opmærksom på en person, som er mere ihærdig og vedholdende end de fleste. Personen har vist et stort engagement for såvel det danske og frisiske mindretal – ja, det blev en livsopgave for prismodtageren.

Prisen går i år til tidligere landsformand og landdagsmand for SSW, Flemming Meyer. Det politiske liv fik du ind med modermælken og da alle øjne kiggede på dig, tog du opgaven på dig. Du fortsatte arbejdet, hvor de ældre slap og udviklede SSW til et regionalt parti til gavn for såvel mindretallene og flertalsbefolkningen i hele Slesvig-Holsten. Som du selv tidligere nævnte: Hvis vi i SSW sørger for at flertalsbefolkningen får bedre vilkår, vil mindretallene helt automatisk få det bedre. Ved hele tiden at være godt forberedt og tænke politiske løsninger til ende, opnåede du sammen med SSW afgørende resultater. Tak for din lange indsats for, i og med SSW, og for hele landsdelen.

Med modtagelsen af Slesvig-Ligaens Legat følger der en lille erkendtlighed på 10.000 Kr.

SSW høster gevinster af opstilling til Forbundsdagen

af Gunnar Hattesen

Det danske mindretalsparti, SSW, må altid tage ansvar.

Det fastslog den tidligere landsformand for SSW, Flemming Meyer, da han talte ved uddelingsmødet på Husum Danske Skole, arrangeret af Slesvig-Ligaen.

Set i bakspejlet var Flemming Meyer overordentlig tilfreds med, at SSW i 2021 for første gang i 68 år fik et medlem af den tyske forbundsdag i Berlin.

»I politik skal man tænke langsigtet. Man skal være vedholdende. I mange år mente et flertal i SSW, at partiet ikke skulle stille op til Forbundsdagen. Beslutningen om at opstille har været så godt for det danske mindretal», sagde Flemming Meyer, pe-

gende på, at SSW har løftet blikket.

“SSW har fået et løft med et medlem af Forbundsdagen. Vi har fået flyvervinger”, sagde Flemming Meyer, som ikke ville udelukke, at partiet på sigt også skal stille op til Europa-Parlamentet.

“Hvis vi mener, vi kan bidrage med noget, skal vi gøre det”, pointerede den markante sydslesvigske politiker.

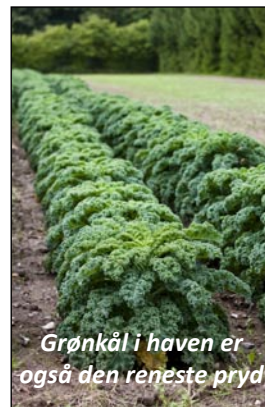
Grønlangkål med mosedede kartofler – en specialitet fra Angel i jule- og nytårstiden

Opskrift til 4 personer.

Der er ikke meget, der smager bedre end de gode gammelkendte egnsretter fra Sydslesvig. Her skal nævnes roemos, hvidkålsbudding og grønlangkål. Ja, der findes jo egnsretter alle steder, og grønlangkål kendes i mange variationer over hele Danmark og Tyskland. Men bedst smager nu grønlangkålsvarianten fra Angel, synes alle angelboerne.

Denne gang vil vi præsentere den typiske måde, en angelbo vil tilberede sin grønlangkål på.

Den største fornøjelse af grønlangkålen med den helt rigtige aroma og smag får man ved at hente den direkte ude fra haven, hvor den gerne må have stået i frostvejr.

Grøn kål i haven er også den reneste pryd

Kartofler fra egen have smager altid godt

Men man kan naturligvis også købe grønkålen i frossen tilstand fra supermarkedets fryseboks eller bare købe en konservesdåse med grønkål i. Så behøver man ikke at køre den gennem kødhakkeren.

Der plukkes ca. 1 kg grønkål, der nippes, skylles og renses med vand. Derefter koges grønkålen, indtil den er mør.

Den dryppes af i en si og køres så igennem en kødhakker. Så lægges den igen i en gryde og dækkes til med vand. Læg et stykke røget, stribet, saltet flæsk (250 g), hamburgerryg (500 g) og 4 kålpølser i! Kog det hele op og lad det derefter simre i ca. en time ved svag varme! Tag det stribede flæsk, hamburgerryggen og de 4 pølser op af gryden! Skær flæsket og hamburgerryggen i skiver og læg dem og pølserne i et ovnfast fad! Sæt fadet ind i bageovnen ved 100 grader for at holde det varmt! Smag grønlangkålen til med salt og peber! Hæld vandet fra! Put to skefulde smør i og rør rundt! En gryde med kartofler, som du har sat over i tide med 2 teskefulde salt, så de er møre nu, tages af komfuret – 4-5 stk. pr. person plus 4-5 stk. ekstra til grønkålen. Mos 4-5 pænt store kogte kartofler med en gaffel og rør så den helst lidt grove kartoffelmos ind i grønkålen! Nu tages kødet ud af ovnen og sættes på spisebordet i det ovnfaste fad. Grønlangkålen og kartoflerne hældes i hver sin skål, og sættes ligeledes på bordet. Pynt kartoflerne med persille! *Redaktionen*

Sådan ser den færdige ret ud.
Voila!

Kartoflerne kan også serveres som brasede kartofler. Retten spises tit med syltede asier og rødbeder som tilbehør. Husk sennep til maden! Og husk naturligvis også gerne en snaps eller en »Korn« (tysk snaps, lavet af korn)!
Voila! Nyd den angelske grønlangkål!

Redaktionen

Overgang

Kalenderen står på efterår
eller indian summer, som du havde læst det så poetisk et sted
et udtryk for den varme, der kan opstå i den allersmukkeste tid
da bladene allerede er gule og blusser op en sidste stund
i afmålt pompøsitet
før de opgiver ævred
og beregnende lader sig rive med af brutale storme
der fejrer dem sammen i små, urolige bunker

Og måske du ikke bryder dig om udtrykket
efterår
mens du ligger der i ingenting
og nyder solstrålerne
som dog kan være ganske stikkende
nu, da du ellers havde gemt dig
bag mammelukker, sjal og solbærmarmelade fra i sommers
og allerede læst de første julekataloger
fra de sædvanlige udbydere af lindring af dit powershopbegær

Og så ligger du her
med bar røv og neglelak
og vækkes ublidt af stemmer der ude
thi en hel surferskole har tænkt sig
at afslutte dagens morskab lige her
hvor du ellers troede, du var Palline alene i verden

Og anstændigt dækker du dig til
i en sammenkrøllet bylt af den overdrevne tøjmenge,
du alligevel havde medtaget
for man ved jo aldrig med efteråret

Og mens du glæder dig over den levende ungdom,
der lokkede deres lærere på lækre lektieflugtsmuligheder
mens de aktivt lever for dem selv, hinanden, nutiden og især fremtiden
sander du
at livet trods alt ikke er det værste, man har
for nu at bruge et gammelt citat
som man kan tage frem i ny og næ
når man ellers er nødt til at indrømme
at man mangler ord

thomas j. wiltrup

TILLIDSPOSTER I SLESVIG-LIGAEN 2022-23

SLESVIG-LIGAENS BESTYRELSE

Horst-Werner J. Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk
Jens Hønholt	kasserer	ajhoenholt@gmail.com
Hans Jørgen Lych Larsen	sekretær	lychlarsen@hotmail.com
Anne Oesterle	bestyrelsesmedlem	tlf.: 0049-43466406
Kerstin Pauls	suppleant	paulskerstin@web.de
Finn Limbrecht	suppleant	finn@spejder.de

BESTYRELSEN FOR SLESVIG-LIGAENS FOND

Horst-Werner Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk
Jens Hønholt	kasserer	ajhoenholt@gmail.com

THYRAS VOLD - REDAKTION

Anne-Margrete Jessen	ansvarshavende redaktør	amjess@aol.com
Horst-Werner Knüppel	formand	horst.wj.knueppel@gmail.com
Anne Oesterle	bestyrelsesmedlem	tlf.: 0049-43466406
Gunnar Hattesen	næstformand	gunnar_hattesen@live.dk

SLESVIG-LIGAENS HJEMMESIDE

Wolfgang Bradtke	webmaster	wolbra@dkd-web.de
------------------	-----------	-------------------

Ansøgninger om støtte fra Slesvig-Ligaens Fond

Foreninger og institutioner, hjemmehørende i Sydslesvig, kan søge støtte fra Slesvig-Ligaens Fond til kulturelt og humanitært arbejde i Sydslesvig.

Ansøgningsskema kan hentes på vores hjemmeside: www.slesvigligaen.dk. Det udfyldte skema returneres inden 31. august hvert år til foreningens formand.

(Husk at anføre tydelig telefonnummer og e-mail-adresse)

På det første styrelsesmøde efter ovennævnte ansøgningsfrist vil indkomne ansøgninger blive behandlet, og evt. bevilget støtte vil efterfølgende blive udbetalt.

**Spørgsmål til medlemskab og adresseændringer bedes rettet til:
Horst-Werner J. Knüppel
Mail:horst.wj.knueppel@gmail.com**

DET SYDSLESVIGSKE JULEMÆRKE 2022

Julemærket i år består af to motiver, der supplerer hinanden på bedste vis. Det ene er en farvelagt tegning af Helligåndskirken, udført af Käte Lassen i et særdeles småt format, næsten lig et frimærke. Det andet mærke er tegnet ca. i 1945 af den ene af to Vermehren brødre, der begge arbejdede som læger ved Dansk Sundhedstjeneste. Det forestiller en Luciabrud, og modellen her er antagelig Vibeke Arnkjær, der senere knyttedes som lærer til Dansk Skoleforening. Så på denne måde har årets mærke tydelige sydslesvigske rødder.

1 ark med 32 mærker koster 30 kr. / 4 EUR
og kan købes i SSF sekretariatet i Flensborg, Nibøl, Slesvig, Husum, Egernførde, Rendsborg og
Tønning, og online via SSF's hjemmeside: www.syfo.de/shop

**Slesvig-Ligaens medlemmer kan desuden købe julemærket hos foreningens formand,
Horst-Werner Knüppel, Tlf. +45-20151687, e-mail: horst.wj.knueppel@gmail.com**

THYRAS VOLD - udgivet af Slesvig-Ligaen

Højgårdvej 2, Sædding, DK-6900-Skjern, tlf. (+45) 2015 1687

e-mail: horst.wj.knueppel@gmail.com

Bankkonto: Sydbank 8065-1039275

REDAKTION

Anne-Margrete Jessen (ansvarshavende redaktør), Haferstiege 20, D-24941 Flensburg, - e-mail: amjess@aol.com - tlf. (+49) 461-8400724

Horst-Werner J. Knüppel (formand), Højgårdvej 2, Sædding, DK-6900 Skjern - e-mail: horst.wj.knueppel@gmail.com

Anne Oesterle, Alte Ziegelei, D-24214 Gr. Königförde, - tlf. (+49) 4346 6406

Gunnar Hattesen - gunnar_hattesen@live.dk

Grafik og design: Willi Hansen • Tryk: Flensborg Avis

Afleveret til postvæsenet den 30. november 2022. • Stof til næste nummer af bladet senest den 15. marts 2023.

Følg også med på Slesvig-Ligaens hjemmeside: www.slesvigligaen.dk

ISSN 0902-707